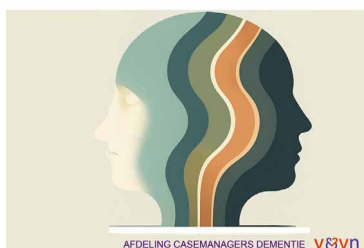

COMPETENTIEPROFIEL

Casemanager Korsakov

Het Competentieprofiel casemanager Korsakov is opgesteld door het Korsakov Kenniscentrum in samenwerking met de beroepsvereniging voor professionals in sociaal werk (BPSW) en Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN).

Het Korsakov Kenniscentrum is het kennisnetwerk van zorgorganisaties die gespecialiseerd zijn in de zorg voor en behandeling van mensen met het syndroom van Korsakov.

Overnemen van inhoud, geheel of gedeeltelijk, is toegestaan mits met bronvermelding.

Copyright
© Augustus 2025

Vrijwaring

Wij hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van dit competentieprofiel. Desondanks accepteren wij geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in de informatie, noch voor schade, overlast of ongemak dan wel andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van de informatie.

Inleiding

Het ziektebeeld Korsakov vraagt om langdurige, specialistische en domeinoverstijgende ondersteuning. De rol van de casemanager Korsakov is cruciaal voor het organiseren en coördineren van passende zorg en begeleiding. Tot op heden bestond er nog geen doelgroep-specifiek competentieprofiel voor deze functie. Om die reden is dit profiel ontwikkeld. Het profiel beoogt een eenduidige standaard te bieden voor de inzet en kwaliteit van casemanagement in deze complexe zorgcontext en biedt tegelijkertijd een bijdrage aan de verdere professionalisering en positionering van het vakgebied binnen de langdurige zorg.

Het profiel vormt een algemene weergave van de competenties die minimaal nodig zijn voor een casemanager Korsakov. De competenties zoals deze beschreven zijn, passen bij een functie van casemanager Korsakov werkzaam op (minimaal) HBO-werk- en denkniveau. Bovendien geldt dat iedere casemanager Korsakov vanuit de eigen (opleidings-)achtergrond bepaalde kennis en ervaring heeft, waardoor op onderdelen de invulling er in de praktijk verschillend uit kan zien. De doelgroep van de casemanager betreft naast de mensen met het syndroom van Korsakov ook mensen waarbij een vermoeden is op Korsakov, alcoholgerelateerde problematiek en/of uitgebreide neurocognitieve stoornissen.

De beschrijving van rollen en competenties is vormgegeven volgens het CanMEDS-model, een internationaal erkend raamwerk voor competentiegericht opleiden en beoordelen. Dit model biedt een gestructureerd kader en is in deze context aangepast aan het vakgebied van de casemanager Korsakov, aansluitend bij de bestaande competentieprofielen binnen de Korsakov-zorg. De zeven gehanteerde rollen zijn: zorgverlener, communicator, samenwerker, leider, gezondheidsbevorderaar, reflectieve professional en professional en kwaliteitsbevorderaar.

Het profiel is ontwikkeld op basis van wetenschappelijk onderzoek, bestaande uit een review naar competenties van casemanagers in verwante zorgdomeinen, zoals dementie, verslavingszorg en psychiatrie. Deze bevindingen zijn vertaald naar de specifieke context van Korsakov-zorg via een gestructureerde groepsmethode, in nauwe samenwerking met de landelijke vakgroep casemanagers Korsakov. Daarbij waren ook V&VN en het Korsakov Kenniscentrum actief betrokken. In meerdere rondes is het concept besproken, aangescherpt en gevalideerd. De uitkomsten van dit proces zijn vastgelegd in een **rapport**. Dit rapport heeft de basis gevormd voor het voorliggende competentieprofiel, dat door het Korsakov Kenniscentrum in afstemming met de vakgroep is vastgesteld.

De definitieve versie van dit competentieprofiel is vastgesteld in augustus 2025.

De eerstvolgende herziening staat gepland voor 2029, tenzij ontwikkelingen aanleiding geven tot een eerdere herziening.

Beschrijving van rollen en competenties

Competenties zijn een combinatie van kennis, vaardigheid en houding die in het gedrag van de professional terug te zien zijn:

Kennis, de competentie betreft vooral de kennis van de professional.

Vaardigheid/houding, de competentie betreft vooral de vaardigheid en/of de beroepshouding van de professional.

Kernrol 1 Ik als zorgverlener...

De casemanager Korsakov begeleidt cliënten met (een vermoeden van) het syndroom van Korsakov en eventueel betrokken naasten in complexe situaties en door alle fasen van het zorgtraject, inclusief de palliatieve fase. De casemanager beschikt over diepgaande kennis van het syndroom van Korsakov en veelvoorkomende co-morbiditeiten en de actuele Zorgstandaard Korsakov. Vanuit deze expertise voert de casemanager zorg- en welzijnsdiagnostiek uit, stelt ondersteuningsplannen op, voert de regie over de uitvoering daarvan en bewaakt de continuïteit van zorg. De casemanager werkt methodisch en cliëntgericht, kan onder druk handelen en maakt daarbij effectief gebruik van technologie en ondersteunende middelen.

Kennis

1. heb affiniteit met de doelgroep (mensen met het syndroom van Korsakov en het vermoeden daarop) en de daarbij voorkomende specifieke omgang én werkzaamheden die dit met zich meebrengt
2. heb uitgebreide kennis van alle kenmerken van het syndroom van Korsakov en de specifieke Zorgstandaard Korsakov (denk aan: het cognitief functioneren, fysieke klachten, psychische/psychiatrische co-morbiditeit en specifieke aspecten in de palliatieve fase)
3. heb kennis van veelvoorkomende andere aandoeningen bij het syndroom van Korsakov en weet hoe deze mensen met het syndroom van Korsakov beïnvloeden en met elkaar interacteren
4. ken het proces van indicatiestelling en relevante diagnostiek/screeningstools en kan met de uitkomsten werken

Vaardigheid/Houding

1. bied begeleiding en ondersteuning aan mensen met het syndroom van Korsakov in complexe situaties, door problematiek nauwkeurig te identificeren, interventies te initiëren en prioriteren
2. kan adviseren en begeleiden bij rouw en verlies (toekomst, vaardigheden, zelfbeeld e.d.)
3. voer adequaat regie over een caseload van mensen met het syndroom van Korsakov (dossiervorming, informatieverschaffing, Wlz-aanvraag, ondersteuningsplannen etc.) en ga zorgvuldig met de wachtlijst om
4. ben in staat om onder (tijds-)druk te werken en kan ad hoc beslissingen nemen
5. kan technologie op een ondersteunende wijze inzetten voor mensen met het syndroom van Korsakov en de doelgroep als geheel

Kernrol 2 Ik als communicator...

De rol van de communicator gaat over de therapeutische relatie van de casemanager Korsakov met de cliënt en eventueel betrokken naasten. De casemanager investeert in de vertrouwensrelatie, kent de cliënt en diens levensverhaal en adviseert en ondersteunt van daaruit in het aanbrengen van structuur, begeleiding en behandeling en het bewust op- en afschalen van interventies op verschillende levensdomeinen. Daarbij kan de casemanager omgaan met zorgmijdend gedrag en weerstand. De casemanager heeft oog voor systeemproblematiek en culturele sensitiviteit.

Kennis

1. heb kennis van de presentietheorie, systeembenadering, de Empathische Directieve Benadering, de Sociale Benadering, Positieve Gezondheid en motiverende begeleidingstechnieken

Vaardigheid/Houding

1. ben present in de omgang met mensen met het syndroom van Korsakov en pas de Empathisch Directieve Benadering toe in het contact
2. ben in staat om vanuit de opgebouwde vertrouwensrelatie adequaat om te gaan met zorgmijding, weerstand, conflicten, verslavingen en psychiatrische aandoeningen
3. communiceer proactief met naasten en het (professioneel en informeel) netwerk en versterk, waar mogelijk, het contact met de cliënt
4. beschik over sterke communicatievaardigheden en heb het vermogen om complexe informatie duidelijk over te brengen op het niveau van de cliënt en diens naasten
5. ben in staat om mensen met het syndroom van Korsakov te helpen bij het ontwikkelen van de benodigde vaardigheden om hun autonomie te behouden/versterken (bijv. via Foutloos Leren)

Kernrol 3 Ik als samenwerkingspartner...

De casemanager Korsakov verbindt als spil in het web de cliënt met hulpverleners, hulpmiddelen en naasten. De casemanager werkt nauw samen met professionals binnen en buiten de zorg en faciliteert afstemming tussen alle betrokkenen. De casemanager adviseert over benadering en begeleiding, zodat de complexe zorgbehoefte van de cliënt goed wordt ingevuld. Door regie te voeren over de planning, uitvoering en evaluatie van zorg, voorkomt de casemanager vertraging, over- of onderbehandeling en bevordert hij of zij de continuïteit van zorg.

Kennis

1. heb een volledig overzicht van de actuele sociale kaart in de regio (zorg- en welzijnsorganisaties, geestelijke gezondheidszorg, sociale en gemeentelijke diensten, maatschappelijke initiatieven en REC's en DEC's)
2. functioneer als spin-in-het-web, en verbind hulpverleners en hulpmiddelen, naasten en professionals rondom de mensen met het syndroom van Korsakov, waarbij ik de verantwoordelijkheden en (beslissings-)bevoegdheden van mijn functie ken

Vaardigheid/Houding

1. werk op basis van gelijkwaardigheid aan effectieve samenwerkingen zowel binnen de eigen organisatie als binnen het formele en informele netwerk, waaronder naasten
2. kan proactief een relevant (formeel en informeel) netwerk initiëren rondom de cliënt en draag zorg voor een zo adequaat mogelijke samenwerking hierin
3. beschik over doorzettingsvermogen en beïnvloedingsvaardigheden om, binnen professionele en wettelijke kaders, de beste en meest efficiënte zorg en begeleiding te realiseren

Kernrol 4 Ik als reflectieve professional...

Als reflectieve professional blijft de casemanager Korsakov bekwaam door scholing, intervisie en actieve deelname aan initiatieven van het Korsakov Kenniscentrum. De casemanager zoekt en past betrouwbare kennis toe in de praktijk (evidence-based) en deelt deze binnen het netwerk, bijvoorbeeld via vakgroep bijeenkomsten. Ook levert de casemanager een bijdrage aan onderzoek binnen het landelijke Korsakov-netwerk.

Kennis

1. ben op de hoogte van wetenschappelijke inzichten, vakliteratuur en 'best practices' op het gebied van casemanagement en de zorg en behandeling bij Korsakov

Vaardigheid/Houding

1. ben in staat om op methodische wijze inzichten uit richtlijnen, standaarden en onderzoek te vertalen naar de eigen praktijk en daarop te reflecteren
2. blijf mezelf ontwikkelen en ik ga actief op zoek naar kennis (b.v. raadplegen van gegevensbanken)
3. reflecteer op mijn eigen houding en emotionele welzijn, mijn eigen waarden en normen en mijn persoonlijke en professionele grenzen
4. beschik over didactische vaardigheden om kennis over te brengen naar anderen en hen te adviseren en coachen in het (beter) omgaan met mensen met het syndroom van Korsakov

Kernrol 5 Ik als gezondheidsbevorderaar...

Als gezondheidsbevorderaar is de casemanager Korsakov het maatschappelijke aanspreekpunt rondom het syndroom. De focus ligt op primaire, secundaire en tertiaire preventie, het voorkomen van achteruitgang en het verbeteren van toegang tot passende ondersteuning. De casemanager signaleert risicogroepen en ontwikkelt gerichte programma's om de kwaliteit van leven van cliënten en mantelzorgers te versterken. Waar passend stimuleert en organiseert de casemanager lotgenotencontact, bijvoorbeeld via initiatieven als het Korsakov Kaffee.

Kennis

1. heb kennis van de specifieke gezondheidsbehoeften van mensen met het syndroom van Korsakov
2. ken de risicofactoren voor het ontstaan van het syndroom van Korsakov en beschik over kennis over alcoholgebruik, -verslaving en gerelateerde Korsakov- en alcoholgerelateerde problematiek

Vaardigheid/Houding

1. vervul een preventieve rol door proactief informatie te verstrekken over de risicofactoren aan professionals, cliënten en het netwerk
2. ondersteun mensen met het syndroom van Korsakov, betrokken professionals én het informele netwerk om een gezonde levensstijl en aandacht voor persoonlijke verzorging uit te dragen en te stimuleren, waarbij de persoonlijke opvattingen van de cliënt over kwaliteit van leven maximaal gerespecteerd worden
3. ben in staat om de doelgroep in de regio in kaart te brengen en van hieruit, in verbinding met andere partijen, waaronder de verslavingszorg, passende maatschappelijke programma's te organiseren en implementeren

Kernrol 6 Ik als leider...

Als organisator bouwt en onderhoudt de casemanager Korsakov structurele samenwerkingen en netwerken met ketenpartners, binnen én buiten de regio. De casemanager signaleert hiaten in de zorg en zet zich in voor verbetering van de regionale cliëntreis, onder andere door beleidsbeïnvloeding op lokaal niveau. Daarbij zoekt de casemanager actief naar passende producten en innovaties voor de doelgroep. Door het lage volume en het dynamische zorglandschap vraagt dit om creativiteit en vasthoudendheid in het vinden en borgen van samenwerking.

Kennis

1. heb kennis van het landelijke Korsakov-netwerk en weet contacten te benutten als regionale hulpverlening en behandeling onvoldoende voorzien in de behoefte van de doelgroep
2. ken de wijze waarop de financiering van de Korsakov-zorg georganiseerd is
3. heb kennis van innovatie- en veranderprocessen

Vaardigheid/Houding

1. kan complexe zorgvragen multidisciplinair coördineren, ook in samenspraak met meerdere ingewikkelde en bureaucratische systemen
2. ben een initiatiefrijke en innovatieve net- en samenwerker, gericht op het verbeteren van de Korsakov-zorg

Kernrol 7 Ik als professional en kwaliteitsbevorderaar

Als professional en kwaliteitsbevorderaar borgt de casemanager Korsakov kwalitatieve en ethisch verantwoorde zorg en ondersteuning. De casemanager werkt integer, behartigt de belangen van cliënt en doelgroep, en stemt zorg af op wet- en regelgeving, kwaliteitssystemen en doelmatige inzet van middelen. Tegelijk blijft het cliëntperspectief centraal staan. De casemanager draagt waar mogelijk bij aan de ontwikkeling en het onderhoud van kwaliteitsstandaarden en richtlijnen.

Kennis

1. ben op de hoogte van de Zorgstandaard Korsakov, het Extramuraal Zorgprogramma, de meest recente en relevante richtlijn- en beleidsontwikkelingen en de in- en externe kwaliteitssystemen
2. heb kennis van wet- en regelgeving die relevant is voor de doelgroep, onder andere op het gebied van privacy, onvrijwillige zorg, mentorschap en bewindvoering, schuldhulpverlening en huiselijk geweld
3. heb kennis van socio-economische en culturele verschillen binnen de samenleving en de impact ervan op toegang tot passende zorg

Vaardigheid/Houding

1. draag zorg voor adequate, veilige en passende zorg en begeleiding, waarbij haalbare en realistische doelstellingen relevant zijn (zoals 'harm reduction')
2. kan overstijgend kijken naar de ingezette zorg en volg de standaarden en richtlijnen, waarbij ik onderbouwd durf af te wijken als het de (relatie met) mensen met het syndroom van Korsakov ten goede komt
3. kan zelfstandig adviseren ten aanzien van financiën, mentorschap, onvrijwillige zorg en bewindvoering
4. kan moreel-ethische maatregelen nemen of daarover adviezen geven, ook naar andere partijen

